

+ DR JANKO OBERŠKI

Dne 3. ožujka sahranjen je na Mirogoju msgr dr Janko Oberški, dugogodišnji profesor na Bogoslovskom fakultetu. Njegov profil opisan je u govorima održanim prigodom pogreba.

Prvi je uzeo riječ dr Bonaventura Duda, redovni profesor Fakulteta. On je pokojnika prikazao kao slugu riječi Božje.

Braćo!

Predajemo majci zemlji do dana uskrsnuća usahlo tijelo, težačenjem za Kraljevstvo izmučeno, Kristova svećenika, papinskog prelata, sveučilišnog profesora, kanonika monsinjora dra Janka Oberškog — svog učitelja i svima nama prijatelja. Predajemo ga u naručaj majci zemlji da ono što se sada sije u raspadljivosti, ustane — kako vjerujemo i čvrsto se uzdamo — u neraspadljivosti (1 Kor 15, 42).

Na drugima je da odaju počast njegovoj službi časnoj i metropol-skoj našoj zagrebačkoj nadbiskupiji, njegovoj radinoj prisutnosti u gremiju drevnog Prvostolnog kaptola, njegovu predsjednikovanju u stoljetnom Hrvatskom književnom društvu sv. Jeronima, sada sv. Ćirila i Metoda.

Moje je spomenuti njemu u počast i zahvalnost da je on bio po-božan Kristov svećenik koji je svoju službu u Kristovu Kraljevstvu, svoje težačenje u njegovu Vinogradu — po svom talentu, po izboru svojih poglavara — izvršio poglavito s katedre, najprije kao kateheta a onda kao sveučilišni profesor na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu. Uistinu, njemu na čast spada poglavito to da je svoj profesorat vršio svećenički i tako — s najboljim našim pokojnicima, kojima ga Gospod sada pridružio u vječnosti — ostavio svjedočanstvo i uspomenu uzor-nog svećenika, profesora svetog bogoslovlja. On se založio za ono što koncilski dekret *Optatam totius* stavlja na srce svim svećenicima, a osobito profesorima i odgojiteljima: smatrao je sjemenište i Bogoslovni fakultet »srcem biskupije«, srcem biskupijâ, te mu svom zauzetošću poklonio svoje najbolje snage (*Optatam totius*, br. 5). Da, Fakultet i sjemenište smatrao je svojom najbližom svojtom i rodbinom, pa je i želio da ga profesori i studenti našeg Fakulteta na sprovodu prate iza lijesa.

Još više, profesor dr Janko Oberški spada u svećeničko pokoljenje, okupljeno poglavito oko našeg Bogoslovskog fakulteta i ondašnje Hrvatske bogoslovne akademije, koje pregnu da se u našoj Crkvi u Hrvatskoj pođe založenije i povezanije naprijed u svjedočenju Krista, u propovijedanju vjere. U tom je dr Oberški dao prilog svojeg osobnog zalaganja i poznatog, oberškijevskog duha suradnje.

Bogoslovne nauke završio je na našem Fakultetu 30. lipnja 1918. Nakon kratkog kapelanovanja bio je neko vrijeme kateheta, najprije osnovnih škola a onda učiteljske škole u Križevcima. Požrtvovnom marljivošću, koja je njegov poseban ures, kraj svih tih poslova on je pripravio i obranio svoju doktorsku disertaciju *Hrvati prema nepogrešivosti papinjoj* te je 17. III 1921. promoviran od Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu na čast doktora teologije. S tim u vezi izdao je kasnije: *Strosmajerovi govori na Vatikanskom koncilu*, a obranio je i temu *Slovinci prema papinjoj nepogrešivosti*.

Od 1923—1937. djeluje kao kateheta u Zagrebu, najprije na II ženskoj, a onda na II muškoj realnoj gimnaziji. Kroz sve to vrijeme sudjelovao je vrlo aktivno u našem javnom životu, osobito, s nezaboravnim profesorom Bakšićem, kao suurednik *Katoličkog lista* od 1924—1938 (gdje je napisao nekih 120, što većih što manjih članaka najraznovrsnijeg sadržaja, ponajpače biblijskih). Bio je također predsjednik Katehetskog društva od 1924—1934. Kao takav osobito se založio za izradbu novih, suvremenijih školskih priručnika za višu vjeronaučnu nastavu. Sam je napisao apologetski priručnik *Osnovi katoličke vjere* (nedavno je izašlo šesto izdanje). Mnogi i utjecajni ljudi našega društva sjećaju se kao svog katehete dra Oberškoga kao čovjeka dobra i plemenita i zato kao poštovanog svećenika.

U punoj sazrelosti svog javnog rada, on je istom godinâ 1935—1936. mogao ostvariti svoju »prvu ljubav« da se posveti Bibliji. Do tada je bio požrtvovano odanim suradnikom svojih viših poglavara na onim mjestima gdje je, po njihovu sudu, bio potrebniji. Tih godina, pošto je i sam za to pridonio materijalna sredstva, pohađao je Papinski biblijski institut u Rimu i specijalizirao se u biblijskim znanostima. Nakon toga je poduzeo znanstvena putovanja po biblijskom Istoku.

God. 1937. s potpunom znanstvenom spremom nastupa na starozavjetnoj biblijskoj katedri našeg Fakulteta na kojem djeluje već od god. 1928. kao predavač biblijskih jezika, kojima je još od studentskih dana osobito sklon. Bio je uistinu poliglota: uz suvremene jezike poznavao je hebrejski, starogrčki, aramejski, sirski i arapski. 1. II 1940. promaknut je za redovnog sveučilišnog profesora. Od 1940—1945. bio je predsjednikom Hrvatske bogoslovne akademije. A u najtežim je godinama našeg Fakulteta nosio jobovskom strpljivošću i oberškijevskom izdržljivošću dekansku čast i službu: od 1944—1946. i od 1948—1950. Tadašnji njegovi studenti nikada neće zaboraviti njegove dobrote, razumijevanja i susretljivosti u onim danima. On je pridonio znatan udio smirenosti i konsolidacije te je naš Fakultet mogao u novoj formulaciji nastaviti svoje jedinstveno poslanje svjetionika vjere u našem narodu.

Djelovanje profesora dra Janka Oberškoga na Fakultetu bilo je mnogostruko: teško ga je ukratko izreći. Spominjem najprije ono

upravno: bio je dekan četiri teške godine, a šest daljnjih prodekan. Najredovitije njegovo djelovanje bilo je predavačko: na Fakultetu je predavao svojih 40 godina. Kroz to vrijeme priredio je studentima *Opći i posebni uvod u knjige Starog zavjeta* te čitav niz komentara gotovo svim knjigama Staroga zavjeta. Izdao je gramatike hebrejskog, sirskeg i arapskog jezika, koje su dobile i sveučilišne nagrade za udžbenike. Njegova suradnja u *Bogoslovskoj smotri* bila je obilna. Najznačajniji su mu radovi, i posebno izdani, *Prorok Malahija* te *Suvremene misli proroka Amosa*. Za vrijeme rata priredio je i prilog *Hrvatskoj enciklopediji*, poglavito članak *Biblija* (21 zbijen stupac). Dr Janko Oberški bio je jedan od predvodnika ekumenskih zalaganja davno prije II vatikanskog koncila. God. 1928. izdao je monografiju *Atos i crkveno jedinstvo*, a sudjelovao je na tadašnjim unionističkim kongresima u Velehradu.

Ljubav broj jedan bio mu je prijevod i izdanje cijelog Svetog pisma. Njemu je pokojnik dr Antun Sović, najpoznatiji naš bibličar ovog stoljeća predao na doradu i izdanje svoj rukopisni prijevod Staroga zavjeta. Dr Oberški se toga posla primio s najvećim pijetetom, ali mu ratne i poratne prilike nisu dopustile da se tom velikom djelu posve preda te da tu zavjetnu zamisao ostvari. S jedne strane, potrebe Fakulteta i nadbiskupije i cjelokupnog našeg angažmana iza II svjetskog rata zahtijevale su da se dr Oberški zaposli na tolikim drugim područjima crkvenoga života gdje je njegova prisutnost omogućivala i poticala suradnju i optimizam. S druge strane, kako se nikada pravo nisu nadale mogućnosti da se pristupi izdanju, nije bilo neposredne urgentnosti da se pošto-poto baštinjeni rukopisi prirede za tisak. No, on je u svima nama podržavao ovu želju i odluku da što prije dobijemo novi prijevod Biblije i on se tom ostvarenju — iako uz osobne žrtve — iskreno radovao.

Ponad svih njegovih zasluga i vrlina stoji jedna koja nas sve s njime spaja i zbog koje smo ga dugo željeli među sobom: bio je on čovjek prijatelj, prijateljski suradnik, suradnički predstojnik, čovjek uslužan, skrajnje skroman i marljiv, nenametljiv, za svako dobro djelo spreman. Svoj je život shvatio odgovorno, u poslanju Crkve, osobito na polju duhovne kulture našega naroda, on je surađivao založeno. Radovao se istini, svuda utvrđivao volju za rad i za život, služio je ljubavi. Iskreno je ljubio Krista i svoju braću u Kristu. Bio je on među nama plemeniti *Ebed Debar* Jahve — sluga riječi Božje.

Živio je uistinu prema Pavlovoj formuli: *en Hristo Iesou*. Upokojio se *en Hristo Iesou — u Kristu Isusu*. Vjerujemo i nadamo se: u Kristu će i uskrsnuti.

Profesoru svećeniku dru Janku Oberškom od svih nas topli hvala!

Prof. Luka Perinić, upravitelj Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda, rekao je o pokojniku:

Prateći na vječni počinak dra Janka Oberškog i sjećajući se njega kao svećenika, znanstvenog radnika, kulturnog pregaoca i kao čovjeka, same od sebe nameću nam se iz Lukina Evanđelja slijedeće riječi:

Kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: »Sluge smo beskorisne! Učinili smo što nam je bila dužnost!«

Jer koliko god se pokojni dr Oberški odlikovao veličinom znanja i mudrosti, koliko god se odlikovao veličinom svetosti, sigurno je da se nadasve odlikovao veličinom poniznosti, veličinom skromnosti, veličinom služenja, služenja svevišnjemu Ocu i patničkom narodu. — I tako je cijeli njegov život postao i ostao služba, služba koja preko poniznosti postaje uzvišena dužnost u ljubavi.

Ova ista karakteristika prožima i sveukupno djelovanje dra Oberškog u Hrvatskom književnom društvu sv. Ćirila i Metoda. To Društvo započelo je svoj rad pred ravnih 100 godina kao Društvo sv. Jeronima, a nakon prvog predsjednika Tome Gajdeka i još nekoliko odličnih muževa iz zagrebačkog Kaptola, dr Oberški umro je kao deveti predsjednik ove naše kulturne ustanove. Umro je nakon što je proveo Društvo kroz stogodišnji jubilej te s njime evo baš u tekućoj godini zakoraćio u drugo stoljeće plodonosne aktivnosti.

Pokojni dr Oberški zarana je, još kao đak i mladi bogoslov, došao u dodir s Društvom sv. Jeronima. Kao kapelan i kateheta u provinciji i kasnije u Zagrebu i napokon kao sveučilišni profesor, on, u onom burnom previranju nakon prvog svjetskog rata, prihvaća nove organizacione forme našeg Društva, pridružuje se elanu nove generacije Mahničeva pokreta te pomaže i širi naše edicije i u njima surađuje.

No najintenzivniji njegov rad u našem Društvu odvija se iza drugog svjetskog rata, kad je Društvo dobilo ime Sv. Ćirila i Metoda. U onom burnom poslijeratnom ideološkom vrenju i napetosti trebale su i našoj ustanovi osobe koje će potražiti najprikladniji put za nastavak blagotvorne nakladničke djelatnosti. Nakon teških ruševina rata te duhovne i materijalne oskudice, kad se u mnogočemu moralo počinjati iznova, i u izdavanju knjiga morale su se tražiti nove osnovne mogućnosti, jer je i sam štamparski papir bio racioniran. I baš u to doba dr Oberški dolazi u naše Društvo i postaje glavni urednik društvenih izdanja.

»Sada je najglavnije«, govorio je u to vrijeme pokojnik, »pripomoći očuvanju duhovnih vrednota hrvatskog naroda koje mu je namrla kršćanska kulturna tradicija. Svojom izdavačkom djelatnošću mi zapravo moramo pomoći pastoralno djelovanje svećenstva, koje u narodu održava vjeru otaca i učvršćuje životvorna etička načela Evanđelja.« U njemu kao glavnom uredniku probudio se nekadašnji kateheta, i dugi niz godina poslijeratnog razdoblja našeg Društva ispunjen je baš brigom oko edicija za najosnovniji vjerski odgoj. Kad danas gledamo te napore, uviđamo da su oni odigrali doista veliku ulogu u vjerskom odgoju naroda, jer nije mala stvar ako se spomene da je za ere pokojnog dra Oberškog Društvo dalo hrvatskom narodu (između ostalog) i preko 975.000 udžbenika za katekizaciju i preko 1,030.000 molitvenika. U taj sklop ide i knjiga »Biblijska povijest Starog i Novog zavjeta«, koju je napisao dr Oberški, a koju je Društvo sv. Ćirila i Metoda izdalo 1960/61. u preko 110.000 primjeraka.

Predsjednikom Društva postao je dr Oberški 1952, u dosta nezavidnim prilikama, u prilikama kad je trebalo strpljenja i velike umješnosti za održavanje ove naše ustanove i za njezinu daljnju afirmaciju. I mo-

ramo priznati da je rukovodstvo dra Oberškoga bilo doraslo datom momentu te da je provelo ovu našu ustanovu kroz mnogostruke poteškoće k postepenom novom usponu.

Tako je pod rukovodstvom dra Oberškog već bilo započelo novo bujanje u izdavačkoj djelatnosti Društva sv. Ćirila i Metoda, kad je cjelokupnu Crkvu zahvatio novi duh s pripremama oko Vatikanskog koncila. Novo duhovno strujanje u Crkvi tokom Koncila, a još više poslije Koncila, odražava se i u sve brojnijim i sve boljim izdanjima Društva sv. Ćirila i Metoda.

Pored »Bogoslovske smotre« (koja je počela s izlaženjem 1963) pojavljuje se 1967. nova revija »Kršćanska sadašnjost (Svesci)«. Nakon nje eto i nove književne revije »Marulić«, a na kraju eto i stručne revije za duhovnu glazbu »Sv. Cecilija«. — Raste i broj drugih knjiga, posebice iz književnosti, tako da se o stotoj godišnjici Društva broj izdanja već primiće predratnom prosjeku. I što je još važnije, udareni su temelji za daljnji razvoj na početku drugog stoljeća, i u reorganizaciji same ustanove i u raznolikosti izdavačkog plana i programa, kako bi Društvo sv. Ćirila i Metoda u novim uvjetima doskočilo novim potrebama hrvatskoga naroda u cjelini.

Sve je to svojom širinom zahvatio dr Oberški kao predsjednik Društva sv. Ćirila i Metoda, svakoj je dobroj akciji on davao podršku, svakoj je plemenitoj zamisli on omogućio ostvarenje. U analima Društva sv. Ćirila i Metoda njegovo će se ime s poštovanjem i priznanjem spominjati, jer se njegov rad odvija u osobitim i iznimnim prilikama, koje su zahtijevale mnogo briga, mnogo truda, a najviše osobne žrtve i zanosne ljubavi za uzvišene ideale. A toga je kod pokojnika bilo obilato.

Svi mi koji smo na bilo koji način s njime surađivali opraštamo se od njega doista s najdubljom tugom u srcu. Svi smo ga za života iskreno i cijenili i voljeli, jer smo ga upoznali i osjetili kao čovjeka svetog, poštenog, dobrog i plemenitog te punog razumijevanja i ljubavi za svakoga.

Hvala mu za sve ono čime je zadužio Društvo sv. Ćirila i Metoda u radu za vjeru i narod! I iz dna duše molimo Svevišnjega neka tog svog skromnog ali vrijednog slugu, koji za svog zemaljskog života doista nije bio beskoristan, primi u svoje očinsko krilo i obilato nagradi u vječnosti. Slava mu!

U ime ljubljanskog teološkog fakulteta oprostio se od pokojnika dr Vilko Fajdiga, dekan istog fakulteta. On je rekao:

V imenu Teološke fakultete v Ljubljani, njenih profesorjev in slušateljjev, izražam globoko sočustvovanje ob smrti velikega znanstvenika, svetega duhovnika in dobrega človeka msgr. Oberškega. Prav posebno pa smo se Slovenci dolžni pokloniti velikemu pokojniku zaradi širine njegovega srca, s katero je vezal Zagreb in Ljubljano tudi v tistih letih, ko je bilo to težko. Profesor dr Oberški je rad prihajal v Ljubljano in na našo fakulteto, v njenih veselih in žalostnih svečanosti. Prihajal je na obisk in na pogrebe naših profesorjev in svojih prijateljev dr. Grivca, dr. Snoja, dr. Fabijana in drugih. Prihajal pa je tudi na skupne

ekumenske svečanosti, še lansko leto nas je obiskal, ko smo skupno praznovali sv. Tomaža Akvinskoga. Vedno smo si bili prijatelji, zato smo mu ob njegovem odhodu toliko bolj hvaležni. Naj počiva v miru! Have, anima pia!

Znidarec Ivan, student, izrazio je osjećaje u ime svih studenata i oprostio se od pokojnika riječima :

Vijest o tvojoj smrti jako nas je iznenadila i ražalostila. Svakome od nas pala je misao da te nećemo više vidjeti na našem faksu kako se uspinješ stepenicama, već dosta teško ali uvijek upravo radošću obasjana lica, da svojim studentima preneseš ono sve iz Sv. pisma što si sve u sebi nosio, što si doživio i proživio idući nekoliko puta u Svetu zemlju, idući Kristovim zemaljskim stopama, da tu upiješ sve ono što je nas još više moglo povezati i pomoći razumijevanju Sv. pisma. Imao si zaista veliku vjeru da si mogao sve podnijeti i potpuno se žrtvovati kao pravi Kristov svećenik.

Studenti su te nazivali »dobrim pastišom« zbog tvoje velike svećeničke vjere, dobrote srca i plemenitosti. Na tvom licu nije imala vremena odraziti srdžba ili kakvo nezadovoljstvo prema našem nastavljanju na tvojim predavanjima, nego se osjetila duboka proživljenost Sv. pisma, osobito Staroga zavjeta. Čak nijedna tvoja propovijed nije mogla proći a da nisi bacio barem jedan pogled na Sv. pismo. Događaji koji se spominju u Sv. pismu tako su se usjekli u tvoje srce da su izazivali suze žalosnice na tvoje oči.

Bio si nam zaista dobar pastir i svima drag. Nikađa ti nije bilo teško razgovarati s nama, raspravljati. Bio si nam bliz. Mnoge su nam stranice postale jasnije tvojim zalaganjem.

Danas, kad stojimo oko tvoga lijesa koji je sakrio našim očima tvoj lik, da se s tobom ovdje na zemlji oprostimo i rastavimo, izričemo ti samo dvije tople riječi: »Oprosti i — hvala«.

Naša je molba da nam oprostiš neozbiljnost koju smo ponekada pokazali prema tvom predmetu koji si toliko ljubio, koji te je u životu nosio i za koji si živio.

Hvala ti na tako lijepom primjeru svećeničke vjere. Hvala ti za sve ono što si za nas učinio kroz tolike godine profesorskog rada.

Naša je časna dužnost da te se uvijek sjećamo, da ostaneš i dalje među nama, da nas tvoj lik prati kroz cijeli naš život.

Molimo Gospodina da te nagradi za sve ovo dobro što si nam učinio, ne samo nama studentima nego i cijelom hrvatskom narodu.

Vječna ti slava!

BIBLIOGRAFIJA DRA JANKA OBERSKOG

KNJIGE

1. *Strossmayerovi govori na vatikanskom koncilu*, izvorni tekst s hrvatskim prijevodom i bilješkama, Zagreb 1929, 128 strana.
2. *Osnovi katoličke vjere*, priručnik za vjeronauk u višim razredima srednjih škola, Zagreb 1931 (1935, 1938. i 1941). 133 str.
3. *Život Sv. Stanislava Kostike*, Zagreb 1927, 300 str.
4. *Hrvati prema nepogrešivosti papinoj na vatikanskom koncilu*, Križevci 1921, 108 str.
5. *Biblijska povijest*, Zagreb 1962.

UMNOŽENO CIKLOSTILOM

1. Hebrejska gramatika, Zagreb 1948.
2. Sirsko-aramijska gramatika, Zagreb 1948.
3. Arapska gramatika, Zagreb 1948.
4. **Introdukcija u Sveto pismo, I. Opća**, Zagreb 1958 (i 1966), 173 str.
5. **Introdukcija u Sveto pismo, II. Posebna**, Zagreb 1958 (i 1967), 147 str.
6. Prorok Amos, prijevod i tumačenje, Zagreb 1944, 90 str.
7. **Judita**, prijevod i tumačenje za slušače Rkt. bog. fak., Zagreb 1952, 73 str.
8. **Komentar 1 Makabejske knjige**, Zagreb 1964, 158 str.
9. **Egzegeza IV knjige kraljeva**, Zagreb 1960, 85 str.
10. **Komentar 2 knjige Makabejske**, Zagreb 1965, 104 str.
11. **Komentar knjige Ezdrine i Nehemijine**, Zagreb 1966, 81 str.
12. **Komentar knjige Mudrosti**, Zagreb 1960, 85 str.
13. **Skripta biblijske arheologije, I geografija i etnologija**, 158 str.
14. **Egzegeza knjige Tobijine (gl. 1—6)**, 50 str.
15. **Egzegeza proroka Danijela (gl. 1—6)**, 50 str.
16. **Egzegeza knjige Exodusa (gl. 1—8)**, 100 str.
i još nekoliko skripata mašinom otipkanih.
17. **Povijest Božje Objave, I dio 130 str., II dio 140 str.** (u rukopisu).
18. **Egzegeza 1 i 2 knjige Dnevnika (oko 110 stranica, u rukopisu)**.
19. **Oko dvadeset većih opširnijih i osamdesetak manjih recenzija, nekrologa, biblijskih člana i predavanja po raznim časopisima razasutih (KL, BF, KS i druge revije)**.

Dr A. R.